

<i>preek</i>	3 september 2023
<i>thema</i>	Tussen hoop en vrees
<i>tekst</i>	Filippenzen 2:27 BGT: Epafroditus was ziek en is bijna gestorven, maar God heeft zich over hem ontfermd. En niet alleen over hem, ook over mij: Hij heeft me nog meer verdriet bespaard.
liturgie:	Opwekking 464 (Be still, for the presence of the Lord, the Holy One, is here)
<i>votum en groet</i>	
<i>tien geboden =</i>	Liedboek 310 (Eén is de Heer, de God der goden)
<i>gebed</i>	kinderlied: ELB 448 (Je hoeft niet bang te zijn; in canon)
<i>kinderen naar hun club</i>	
<i>preek deel 1</i>	DNP Psalm 30:1,5 (U prijs ik, Heer, want U genas mijn ziekte die zo dreigend was)
<i>lezen Filippenzen 2:12-30 BGT</i>	
<i>preek deel 2</i>	Sela: Een toekomst vol van hoop (In de nacht van strijd en zorgen kijken wij naar U omhoog)
<i>gebed</i>	
<i>kinderen komen terug</i>	
<i>collecte</i>	Geloofsbelijdenis (Ik geloof in God de Vader, die almachtig, wijs en goed, aarde en hemel heeft geschapen)
<i>zegen</i>	

preek deel 1

Leven tussen hoop en vrees. Veel mensen weten uit eigen ervaring wat dat met je doet.

Iemand van wie je veel houdt, is ernstig ziek: je opa, of je moeder, of je zoon, of je kleindochter, of je maatje, of een goeie vriend. Je hoopt dat er voor hem of haar een goeie behandeling mogelijk is waardoor de patiënt weer opknapt. Maar de berichten worden steeds slechter en je vreest het ergste. Je wordt heen en weer geslingerd tussen allerlei emoties. Je zou willen bidden dat God genezing geeft. Je zou willen bidden dat God je helpt om het sterven te aanvaarden. Misschien zou je boos willen worden op God om de dreigende dood van iemand die je na aan het hart ligt: het is te vroeg, het komt te snel, het *mag* nog niet. O God, waarom?

Het kinderlied dat we zojuist gezongen hebben, klinkt dan toch wel wat makkelijk.

“Je hoeft niet bang te zijn als oorlog komt of pijn”. Ik heb het zojuist meegezongen. Maar als ik de woorden echt binnen laat komen, kan ik niet zo goed meezingen met dit lied. Ik moet er niet aan denken dat ik een oorlog verzeild zou raken. En als ik pijn moet verduren, heb ik graag pijnstillers tot mijn beschikking. Want ik ben bang voor oorlog en voor pijn. Ik heb het nodig dat een ander tegen me zegt: leg maar gewoon je hand in die van onze Heer. Dat heb ik nodig en ik ben vast niet de enige.

Want leven tussen hoop en vrees is moeilijk.

Dat zie je bij iemand als David.

In Psalm 6 laat hij horen hoe moe hij is van alle strijd, hoe hij er helemaal klaar mee is, hoe hij niet meer kan verdragen dat zijn vijanden hem willen doden. Hij komt dan met een bijzonder gebed: “Kom bij mij terug, Heer, en red mijn leven. Help me en laat me niet alleen. Want als ik dood ben, kan ik u niet meer prijzen. In het land van de dood kan ik niet voor u zingen” (Psalm 6:5-6 BGT).

Wat een bijzonder gebed! Uit mezelf zou ik het niet aandurven om het zo te bidden, om tegen God te zeggen bij iemand die ziek is: ‘Geef genezing, Heer! Want wat hebt U eraan als deze zieke sterft! Hij of zij kan dan niet meer een loflied zingen voor U. Deze

zieke kan dan niet meer U de eer geven in het leven van elke dag. Geef genezing, Heer!’ Zo’n gebed bid ik vrijwel nooit. Maar dat is wel wat David bidt in Psalm 6, als hij een strijd op leven en dood voert met zijn tegenstanders.

Je komt dit gebed vaker tegen in de Psalmen. David bidt het nog een keer, in Psalm 30, als hij ziek is: “U hebt niets aan mij als ik dood ben, als ik in mijn graf lig. Dan kan ik u niet meer prijzen, niet meer zingen over uw trouw” (Psalm 30:10 BGT).

Wat is David dankbaar als God hem redt, als hij geneest.

God *kan* genezing geven! God *doet* dat ook, soms via een lange en intensieve behandeling, soms op een manier die niemand verwacht had maar waar wel veel gebed voor geweest is. Wat mooi is het, als iemand herstelt van een ernstige ziekte en verder mag. Die dankbaarheid hoor je ook bij David, in Psalm 30.

Laten wij meezingen met David: “U prijs ik, Heer, want U genas mijn ziekte die zo dreigend was” (DNP Psalm 30:1,5).

Diezelfde dankbaarheid tref je ook aan bij Paulus, niet over zijn eigen genezing maar over de genezing van Epafroditus. We lezen Filippenzen 2:12-30, uit de BGT.

preek deel 2

Hier is een *mens* aan het woord: Paulus, een *mens* die tussen hoop en vrees leeft.

Het leven valt voor hem niet mee. Hij heeft hard gewerkt voor God; hij heeft daar heel veel moeite voor gedaan. Als ik bedenk hoeveel kilometers hij afgelegd heeft in dienst van God en aan hoeveel gevaar hij blootgesteld is op al zijn reizen, dan ben ik diep onder de indruk van zijn inzet. Het is Paulus allemaal niet meegevallen. En nu zit hij gevangen en is hij onzeker over zijn toekomst. En nu maakt hij zich zorgen, vooral over zijn medechristenen. En nu moet hij veel verdriet verwerken. De dood dreigt.

Ik vind het zo mooi om te lezen dat hij toch de moed niet verloren heeft. Hij is hoopvol gestemd. Hij moet zich voorbereiden op zijn dood en daarom stuurt hij zo snel mogelijk Epafroditus naar Filippi en daarom wil hij op een later moment Timoteüs naar hen toesturen omdat hij zelf is uitgeschakeld. Dat kondigt hij aan in een brief die helemaal vol is van zijn vertrouwen op God en waarin je de drive van Paulus ziet om mensen bij God te brengen en om hun te laten zien hoe goed God voor je is. Daarbij maakt hij plannen voor de toekomst en hoopt hij persoonlijk nog een keer in Filippi te komen. Al die plannen maakt hij “vol vertrouwen op de Heer” (Fil. 2:24).

Hoop en vrees tref je ook aan in wat Paulus schrijft over Epafroditus.

In vers 27 schrijft Paulus: “Epafroditus was ziek, en hij is bijna gestorven. Maar God had medelijden met hem. En niet alleen met hem, ook met mij. God zorgde ervoor dat ik niet nog meer verdriet kreeg”.

Epafroditus is voor ons een onbekende man.

Alleen in de brief aan de Filippenzen wordt hij genoemd. Verder heeft Paulus het nooit over hem.

Hij draagt een naam die veel voorkomt in zijn tijd. Maar het is niet echt een naam waar je als christen trots op kunt zijn. Hij heeft zijn naam namelijk te danken aan de Griekse godin Aphrodite: de godin bij wie een man met volle teugen kan genieten van ‘de liefde’; haar priesteressen bedienen je graag.

Of zijn ouders hem heel bewust naar deze godin hebben genoemd, dat weet ik niet. Misschien heette zijn vader zo, of zijn opa, en kreeg hij daarom deze naam. Hij ging ermee door het leven. Ook toen hij volgeling van Christus werd, bleef zijn naam verwijzen naar deze godin van de liefde. Blijkbaar is het niet nodig om je naam te veranderen als je christen wordt, zelfs niet als je naam verwijst naar iets dat tegen het christelijk geloof ingaat.

Deze onbekende Epafroditus is lid van de gemeente in Filippi.

De christenen daar hadden gehoord dat Paulus in de gevangenis was gegooid. Ze weten hoe afschuwelijk het verblijf in de gevangenis is. Zonder hulp van buitenaf ga je daar dood. Maar dat moest niet gebeuren met Paulus en daarom hebben ze bedacht dat ze Paulus zouden helpen, praktisch, met eten en drinken. Ze hebben erover nagedacht wie dat namens hen kon doen en ze hebben gekozen voor Epafroditus.

Hij is namens de gemeente naar Caesarea gestuurd.

En zo is Epafroditus op pad gegaan. Hij moest een lange reis maken, van Filippi helemaal naar Caesarea. Voor een groot deel ging de reis over de Middellandse Zee waar het flink kan stormen. Maar hij heeft het gered. Hij is met spullen en misschien ook wel met geld uit Filippi bij zich, aangekomen in Caesarea om Paulus te bemoedigen in zijn ellende in de gevangenis (Fil. 4:18).

Maar och heden: de man is ziek geworden. Waardoor? Kwam dat omdat de reis hem zwaar gevallen was. Kwam dat omdat hij niet tegen het andere klimaat kon, daar in Caesarea? Was hij wellicht ziek geworden omdat hij een ander soort eten moest gebruiken dan normaal? Had hij een heftige vorm van reizigersdiarree of zo? Over de oorzaken heeft Paulus het verder niet. Maar duidelijk is wel dat Epafroditus ernstig ziek werd doordat hij naar Paulus kwam om hem te helpen. Sneu eigenlijk.

Zijn missie lijkt te mislukken want hij wordt heel erg ziek.

Er komt weinig terecht van zijn hulp. Zijn aanwezigheid maakt het leven van Paulus niet gemakkelijker maar juist moeilijker. De man die Paulus zou helpen, moet verpleegd worden. Da's toch wat! Het zal je maar overkomen! Je zou helpen maar je moet zelf geholpen worden. Ik zou dat vreselijk vinden al herinner ik me ook momenten dat iemand voor mij ging bidden in mijn eigen kwetsbaarheid; daardoor sta je des te meer als mensen naast elkaar, samen voor God.

Voor Epafroditus is het pijnlijk dat hij zo ziek wordt.

De reactie van Paulus op zijn ziekte is opvallend.

Paulus heeft eerder eens een verlamde man genezen. Dat was in Lystra geweest. Paulus zag daar een man die naar zijn toespraak luisterde. Hij zag dat de man geloofde dat hij beter kon worden. Daarom riep hij tegen de man: 'Kom overeind, en ga staan!' Meteen sprong de man op en hij begon rond te lopen (Hand. 14:8-10). De mensen waren toen diep onder de indruk geweest en ze hadden gedacht dat Paulus een god was en ze hadden aan hem offers willen brengen.

Op een later moment is Paulus vanuit Caesarea per schip op reis naar Rome om zich daar te verantwoorden voor de keizer. Dan geneest hij op het eiland Malta iemand die ernstig ziek is: het gaat om de vader van de gouverneur van Malta. Paulus hoort dat de man koorts heeft en erge buikpijn. Hij gaat naar de man toe, begint te bidden en legt zijn handen op hem. Zo maakt hij deze man beter. Daarna komen alle zieken van Malta naar hem toe en hij maakt ze allemaal beter (Hand. 28:8-9). Geen wonder dat de mensen veel respect hebben voor hem en zijn reisgenoten, ook al is Paulus een gevangene.

Je zou verwachten dat Paulus bij Epafroditus iets bijzonders gaat doen als Epafroditus ziek blijkt te zijn. Bijvoorbeeld de opdracht geven aan de ziekte om in de naam van Jezus te verdwijnen. De heilige Geest erbij roepen om de man te genezen. Epafroditus de handen opleggen en bidden, met kracht. Als dat zou helpen, als Epafroditus op die manier beter zou worden, dan zou dat een hele positieve reactie kunnen veroorzaken in Caesarea want iedereen zou dan zien hoe sterk Jezus is en wat voor effect het heeft als je in Hem gelooft en Hem te hulp roept bij ziekte.

Maar ...

Je leest niks over handoplegging of zo.

Blijkbaar moet Paulus, ook Paulus, in de situatie van Epafroditus leven tussen hoop en vrees: hoop dat God de man weer beter zal maken; vrees dat de man zal sterven. En zo wordt de situatie van Paulus herkenbaar voor ons. Bij hem zie je hetzelfde wat wij soms aan ziekte moeten meemaken in onze familiekring of in onze vriendenkring. Dat vind ik

zo mooi aan Paulus: dat hij hier iets laat zien van zijn eigen worsteling met ziekte, dat hij laat doorschemeren hoe hij worstelt met de ziekte van een man die voor hem als een broer is, een broer met wie hij samenwerkte, een broer met wie hij schouder aan schouder stond in de strijd voor God. Het *kon* toch niet waar zijn dat Epafroditus moest sterven! Maar misschien ging dat toch gebeuren. Over die worsteling lees je hier. Niks handoplegging of zo.

Paulus vraagt eenvoudig aan God: Heb medelijden met Epafroditus.

Misschien ging hij al biddend Psalm 6 zingen, bij en met Epafroditus; hij kende immers psalmen en zong ze ook. Misschien zocht hij in zijn verdriet ook zijn steun bij God door Psalm 30 te zingen: “Luister naar mij, heb medelijden” (DNP Psalm 30:4).

En Paulus vertelt dat God naar hem luistert.

Paulus schrijft het heel eenvoudig: God heeft medelijden met Epafroditus maar ook met Paulus. Paulus maakt veel verdrietige dingen mee maar God zorgt ervoor dat Paulus niet *nog* meer verdriet te verwerken krijgt. Epafroditus mag leven! Hij mag verder!

Wat een genade!

Maar dit roept vragen op.

Laat ik één vraag noemen die mij een keer gesteld werd.

Iemand schreef me ongeveer het volgende: ‘God heeft medelijden met Epafroditus en met Paulus, en daarom wordt Epafroditus weer beter. Maar God heeft geen medelijden met mijn man die pijn lijdt in zijn rolstoel en Hij heeft ook geen medelijden met mij. Mijn man houdt zijn pijn en lijdt daaronder, en ik lijd met hem mee; God heeft dus geen medelijden met ons. Waarom niet? Heeft God medelijden met Epafroditus en Paulus omdat zij zich zo uitsloven voor Christus? Ben ik misschien te veel met mezelf bezig? En ben ik te weinig gericht op Christus? Heeft God daarom geen medelijden met ons?’

Ik zoek naar antwoorden, en ik hoop dat jullie mee zoeken.

Ik vind die ene vraag een hele heftige vraag, zeker ook omdat er zo’n verdriet achter zit.

Weet je: als God op zo’n manier naar ons zou kijken, dan wordt het niks met ons. Dan is er geen greintje geluk in ons leven. Het wonderlijke is dat God *via Christus* naar ons kijkt. Hij ziet Christus en Hij is blij met zijn eigen Zoon want Die heeft het zo goed gedaan! Die heeft zich zo ingezet om de oorzaak van alle ellende aan te pakken! God is blij met zijn eigen Zoon; en *via Hem* ziet Hij ons en is Hij blij met ons. Hij is bewogen met ons lot; Hij ziet je, zelfs als je daar niets van merkt. Hij zoekt ons geluk, zelfs als onze situatie niet verandert. Laten we voor Hem leven, in grote dingen maar ook in kleine alledaagse dingen, zoals bijvoorbeeld Epafroditus deed die gewoon wat spullen en wat geld kwam brengen maar in dat kleine voor Paulus een groot geschenk van God was.

We blijven zitten met vragen. Heel vaak begrijpen we God niet.

Maar één ding weet ik zeker en dat wil ik samen met jullie tegen God zeggen:

U geeft een toekomst vol van hoop;

dat heeft U aan ons beloofd.

Niemand anders, U alleen,

leidt ons door dit leven heen.

Amen!